

Lielā Baltezersa ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi

Ropaži 2025

SATURS

1. Vispārīgie dati.....	3
2. Ūdens objekta raksturojums	4
2.1. Morfometriskais un hidroloģiskais raksturojums	4
2.2. Ūdens objekta ekoloģiskā stāvokļa raksturojums:.....	4
2.2.1. prioritārie ūdeņi (ūdens objekta atbilstība normatīvo aktu prasībām par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti)	4
2.2.2. ūdens objekta hidroloģiskais režīms un tā ietekme uz piegulošo platību gruntsūdens līmeņiem	5
2.2.3. hidrobiocenožu raksturojums, t.sk. dati par kopējo un virsūdens aizaugumu (%) ..	6
2.2.4. ihtiofaunas raksturojums.....	6
2.2.5. ekoloģiskā stāvokļa vērtējums un to ietekmējošie faktori	7
2.3. Ūdens objekta un tā piekrastes joslas saistība ar aizsargājamām teritorijām un aizsargājamiem dabas objektiem;.....	7
3. Ūdens objekta ekspluatācijas nosacījumi	8
3.1. Saimnieciskās darbības nosacījumi	8
3.1.1. ūdens objekta izmantošana ekspluatācijas noteikumos paredzētās saimnieciskās ..8 darbības veikšanai.....	8
3.1.2. piekrastes platību izmantošana ūdens objekta aizsargjoslā	10
3.1.3. ūdens objekta izmantošana citām saimnieciskām darbībām;	11
3.1.4. prasības zivju aizsardzības un pārvades ierīcēm;.....	11
3.1.5. zivju nārsta nodrošinājums un citas dabas aizsardzības prasības;	11
3.1.6. īpaši nosacījumi maksšķerēšanai;.....	11
3.1.7. peldošo līdzekļu izmantošanas kārtība;	11
3.1.8. publisko ūdenstilpju iznomāšanas un nomas maksas kārtība;	12
3.1.9. pašvaldības pieņemtie saistošie noteikumi, kas nosaka ūdens objekta izmantošanu;	13
3.2. Saimnieciskās darbības veicēja pienākumi un tiesības.....	13
3.2.1. Pienākumi:	13
3.2.2. Tiesības:	14
3.3. Saimnieciskās darbības veicēja darbība ārkārtējos dabas apstākļos.....	14
4. Institūcijas, kas kontrolē ekspluatācijas noteikumu ievērošanu.	14
5. Institūcijas no kurām jāsaņem atzinums	16

1. Vispārīgie dati

1.1. ūdens objekta nosaukums – Lielais Baltezers;

1.2. atrašanās vieta (pilsēta, novads) - Ropažu un Ādažu novads;

1.3. ģeogrāfiskās koordinātas – 57° 2` 48.930, 24° 19` 39.117

1.4. ūdenssaimnieciskā iecirkņa kods/ūdenstilpes kods (saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras klasifikatoru) – kods 41333;

1.5. upes baseins, kurā atrodas ūdens objekts – Daugavas upju baseina apgabals;

1.6. ūdens objekta veids: dabīga ūdenstilpe (ezers, upe) –ezers;

1.7. ūdens objekta saimnieciskās izmantošanas veids:

- rekreācijai - atpūta uz un pie ūdeņiem organizēšana;
- iespējama licencētās makšķerēšanas organizēšana;
- ūdenssports – motorizētie un nemotorizētie ūdens transportlīdzekļi, ūdensceļi; peldbūvju izvietošana, lai ierīkotu ar pakalpojumu sniegšanu saistītus objektus;
- publisko ūdenstilpju iznomāšana un nomas maksas noteikšana.

2. Ūdens objekta raksturojums

2.1. Morfometriskais un hidroloģiskais raksturojums

Nr.p.k	Parametrs	Mērvienība	Vērtība
1.	ūdens objekta sateces baseins	km ²	30,3
2.	baseina relatīvā mežainība	%	55
3.	baseina relatīvā purvainība	%	27
4.	pavasara plūdu maksimālais caurplūdums	m ³	n/a
5.	minimālais caurplūdums	m ³	n/a
6.	normālais ūdens līmenis (NŪL) LAS	m	0,21
7.	zemākais ūdens līmenis (ZŪL)	m	-0,3
8.	augstākais (plūdu) 1 % ūdens līmenis (AŪL)	m	2,0
9.	kopējais ūdens objekta tilpums normālam ūdens līmenim	milj.m ³	13
10.	lietderīgais tilpums	tūkst. m ³	n/a
11.	virsmas laukums normālam ūdens līmenim	ha	597,5, t.sk. Ropažu novads 396,5
12.	ūdens objekta garums	km	3,9
13.	ūdens objekta lielākais platums	km	2,5
14.	ūdens objekta vidējais dziļums	m	2,7
15.	ūdens objekta maksimālais dziļums	m	5,9
16.	krasta līnijas garums	km	14,9, t.sk. Ropažu novads 10
17.	seklūdens zonas (dziļums mazāks par 0,5 m) platība	ha	15
18.	ilggadīgā vidējā notece gadā ūdens objektā	milj.m ³	6,4
19.	ietekmēto zemju platība normālam ūdens līmenim	ha	n/a

2.2. Ūdens objekta ekoloģiskā stāvokļa raksturojums:

Ūdens objekta ekoloģiskais stāvoklis noteikts izmantojot publiskajā telpā pieejamos datus un veicot ūdens objekta apsekošanas darbus.

2.2.1. prioritārie ūdeņi (ūdens objekta atbilstība normatīvo aktu prasībām par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti)

Lielais Baltezers ir iekļauts Ministru kabineta 2011. gada 31. maija noteikumu Nr. 418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” riska ūdensobjekta sarakstā un kā būtiskākie riska cēloņi, kas apdraud iespējas sasniegt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli, ir punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni), izkliedētais piesārņojums un plūdu risks.

Lielais Baltezers nav iekļauts Veselības ministrijas un Veselības inspekcijas sagatavotajos pārstatos par peldvietu kvalitāti, taču otra ezeram pieguļošā pašvaldība - Ādažu novads - veic peldūdens kvalitātes analīzes Lielā Baltezera neoficiālajā peldvietā, kuru

rezultātu pārskats pieejams Veselības inspekcijas mājaslapā. 2023.gada augustā konstatēts, ka “Lielā Baltezera peldvietā pastāv risks potenciāli toksisko zilaļģu masveida attīstībai. Aicinām sekot līdzi vizuālām pazīmēm, kas liecina par zilaļģu savairošanos ("ūdens ziedēšanu")”.

Atbilstoši **Daugavas** upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānā 2016-2021.gadam, kvalitātes mērķi virszemes ūdensobjektiem apkopoti plāna 5.3.pielikumā. Lielajam Baltezeram tabulā uzrādīta slikta kvalitāte ar zemu ticamību, kā mērķis noteikta laba kvalitāte, un labas kvalitātes sasniegšanas termiņam noteikts izņēmums, ka laba kvalitāte jāsasniedz 2027.gadā. Kā izņēmuma pamatojums sniegts - *Nenoteiktība problēmas cēlonī. Nav identificētas visas slodzes, tādēļ tik slikta kvalitāte nav izskaidrojama. Nepieciešama izpēte par slodzēm un hidromorfoloģisko izmaiņu (slūžas) ietekmi.*

Daugavas UBA plānā sagatavoti ieteicamie papildus pasākumi: *virszemes noteces mākslīgo mitrāju un sedimentācijas dīķu veidošana, papildus monitorings vismaz 3 gadus pēc kārtas slodžu identificēšanai un nodrošināt kontroli notekūdeņu apsaimniekošanai decentralizētajās kanalizācijas sistēmās*

2.2.2. ūdens objekta hidroloģiskais režīms un tā ietekme uz piegulošo platību gruntsūdens līmeņiem

Lielā Baltezera hidroloģisko režīmu raksturo sekojoši aprēķini:

1. Pavasara palu maksimālais caurplūdums ar 1%, 5% un 10% pārsniegšanas varbūtību:
 - $Q_{1\%} = 3.16 \text{ m}^3/\text{s}$;
 - $Q_{5\%} = 2.34 \text{ m}^3/\text{s}$;
 - $Q_{10\%} = 1.99 \text{ m}^3/\text{s}$.
2. Vasara pusgada vidējās caurplūdums:
 - $Q = 166.6 \text{ m}^3/\text{s}$
3. Vasaras – rudens plūdu maksimālie caurplūdumi:
 - $Q_{1\%} = 3.19 \text{ m}^3/\text{s}$;
 - $Q_{5\%} = 2.13 \text{ m}^3/\text{s}$;
 - $Q_{10\%} = 1.75 \text{ m}^3/\text{s}$.
4. Vasaras mazūdens periodu 30 dienu minimālos caurplūdumus (ekoloģiskais caurplūdums):
 - 4.1.Minimālā caurplūduma pārsniegšanas varbūtība 95%:
 - $Q_{95\%} = 0 \text{ m}^3/\text{s}$;
 - 4.2.Minimālā caurplūduma pārsniegšanas varbūtība 85%:
 - $Q_{85\%} = 0 \text{ m}^3/\text{s}$;
 - 4.3.Minimālā caurplūduma pārsniegšanas varbūtība 75%:
 - $Q_{75\%} = 0 \text{ m}^3/\text{s}$;
5. Ziemas mazūdens perioda 30 dienu minimālais caurplūdums (ekoloģiskais caurplūdums):
 - 5.1.Minimālā caurplūduma pārsniegšanas varbūtība 95%:
 - $Q_{95\%} = 0 \text{ m}^3/\text{s}$;
 - 5.2.Minimālā caurplūduma pārsniegšanas varbūtība 85%:
 - $Q_{85\%} = 1.10 \text{ m}^3/\text{s}$;
 - 5.3.Minimālā caurplūduma pārsniegšanas varbūtība 75%:

- $Q_{75\%} = 5.71 \text{ m}^3/\text{s}$;

Savukārt, hidroloģiskā režīma ietekme uz gruntsūdeņiem nav vērā ņemama.

2.2.3. hidrobiocenožu raksturojums, t.sk. dati par kopējo un virsūdens aizaugumu (%)

Virsūdens aizaugums aizņem ap 6 % Lielā Baltezera spoguļa laukuma, kopējais aizaugums vērtējams ap 26 % ezera platības. Kopējais aizaugums nav liels, taču, ņemot vērā ezera morfometriju un makrofītu augšanas dziļumu, visas makrofītu kolonizācijai pieejamās platības ir aizņemtas. Ūdens apmaiņas periods 2,2 gadi.

Ūdens caurredzamība, salīdzinot mērījumu rezultātus dažādos gados un mēnešos, ir kopējā svārstību amplitūdā 1,27–1,83 m.

Vairāk aizaugušas ir vēja un viļņošanās ietekmei mazāk pakļautās ezera daļas – ziemeļu, dienvidu piekraste un Ropažu, Liepu un Auzu salu piekrastes. Piesārņojuma tieši ietekmētajās vietās iegrimušo augu nav, piemēram, dienvidu līcī, kuru pirms dažiem gadiem vēl piesārņoja nepietiekami attīrīti notekūdeņi no Priedkalnes notekūdeņu attīrīšanas iekārtām.

Virsūdens augu josla ir 10 - 20 m plata, blīva, vietām salu piekrastēs līdz 30 - 40 m plata, kā arī sēklis, ko sauc par Meldru salu, ir apaudzis ar virsūdens augāju. Vairākos tīrītos piekrastes posmos virsūdens augu nav. Virsūdens augājs sastāv no niedrēm un šaurlapu vilkvāļītēm, kas aug līdz 1.6 m dziļumam.

Peldlapu augu joslas veido dzeltenās lēpes. Joslu platums ir atšķirīgs – no dažiem metriem austrumu piekrastē un 30 m rietumu piekrastē līdz 90 - 120 m dienvidu un ziemeļu piekrastē un līdz 150 m vietām pie Ropažu salas. Lēpju josla ir dažāda blīvuma – tuvāk krastam blīvas monodominantas audzes, tālāk no krasta skrajās, kas daļēji pārklājas ar iegrimušo augu joslu.

Makrofītu cenoze, analizējot pēc ekoloģiskās kvalitātes vērtējumā ietvertajiem rādītājiem, vērtējama kā vidēju kvalitāti raksturojoša.

2.2.4. ihtiofaunas raksturojums

2017.gadā Garkalnes novads sadarbībā ar Ādažu novadu organizēja Lielā Baltezera zivsaimniecības ekspluatācijas noteikumu izstrādi. Šo noteikumu izstrādi veica nodibinājums “Vides risinājumu institūts”. Lielā Baltezera ihtiofaunas raksturojums ir balstīts uz 2017.gadā veiktās izpēti un izstrādātajiem Lielā Baltezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumiem.

2017. gadā veikta kontrolzveja, kuras rezultātā noteikts, ka zivju sugu sastāvs vērtējams kā tipisks mērenās klimata joslas ezeriem. Zivju sabiedrībā pēc biomasas dominē līnis un rauda, savukārt pēc skaita dominē neliela izmēra asari un raudas. Līņu dominance pēc biomasas saistīta ar izmēros lielo īpatņu augsto individuālo svaru. Kopējā visu zivju sugu biomasa vērtējama kā salīdzinoši augsta. Lomu struktūrā vērojams vidēji augsts plēsīgo zivju īpatsvars.

Lielajā Baltezerā aizliegta rūpnieciskā zveja, izņemot zušu, stagaru, ezera salaku un vīķu specializētu zveju un zveju īpašos nolūkos, kā arī zinātniskā zveja pieļaujama tikai saņemot pašvaldības saskaņojumu. Lielā Baltezera Ropažu novada daļā noteikts zušu zvejas murdu limits 3 gb, atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 23.decembra noteikumiem Nr.796 “Noteikumi par rūpnieciskās zvejas limitiem un to izmantošanas kārtību iekšējos ūdeņos”. Galvenie noteikumi, kas būtu jāņem vērā ezera turpmākā apsaimniekošanā, ja tiek organizēta

licencētā makšķerēšana minēti 2017.gadā izstrādātajos Lielā Baltezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumos.

2.2.5. ekoloģiskā stāvokļa vērtējums un to ietekmējošie faktori

Lielā Baltezera ekoloģiskā kvalitāte ir vidēja, pie tam vidējā kvalitāte ir vienmērīga gan fizikāli-ķīmisko parametru, gan fitoplanktona, gan makrofitu griezumā. Līdz ar to vidējā kvalitāte uzskatāma par nostabilizējušos, un biogēnu pieplūdes samazinājums (“Ādaži- Triāde” notekūdeņu novadīšanas izbeigšana Mazajā Baltezerā, un triju lokālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu novadīšanas Lielajā Baltezerā izbeigšana) izbeigs stāvokļa pasliktināšanos, taču pats par sevi neizraisīs pamanāmu ekoloģiskās kvalitātes uzlabojumu. Pēc fizikāli-ķīmiskā kritērija noteiktā Lielā Baltezera ekoloģiskā kvalitāte ir vidēja. Nkop koncentrācija (Saskaņā ar MK noteikumu Nr.34 "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī" (22.01.2002.), kura uzrāda labu kvalitāti, nav vērtējama kā pozitīva virzība, gluži pretēji – tas ir rādītājs, ka ezerā fosfora-slāpekļa attiecība virzās uz fosfora pusi, attiecīgi nav izslēgta zilaļģu savairošanās. Tāpēc vērtējums “vidēja kvalitāte” nozīmē, ka ar ezera ekoloģisko kvalitāti ir problēmas.

Nav pieļaujama ne neattīrītu notekūdeņu novadīšana Lielajā Baltezerā, jo veicot analīzes noskaidrots, ka ir liels biogēnu saturs ūdenī. Ezera ekoloģiskā kvalitāte tādēļ ir slikta un lai to uzlabotu nepieciešams veikt ezera attīrīšanu primāri pārtraucot notekūdeņu novadīšanu tajā.

Lielā Baltezera ūdens ir raksturojams kā bagāts ar biogēniem (slāpekļa, N-NO₃ un fosfora, P- PO₄ savienojumiem) un dzidrūdēns (humīnvielu koncentrācijas ietekmē caurredzamību, bet ne būtiski). Ūdensaugu veģetācija ir vidēji līdz vāji daudzveidīga un vidēji sugām bagāta, ir izveidojušās visas ūdensaugu joslas (virsūdens, peldlapu un iegrimušo). Visizplatītākā ir virsūdens augu josla un peldlapu augu josla, taču šīs joslas ir arī sugām nabadzīgākās, daudzviet sastopamas niedru un lēpju monodominantas audzes. Lielā Baltezera ekoloģiskā kvalitāte, kas noteikta pēc hidroķīmiskiem un bioloģiskiem rādītājiem, ir attiecināma arī uz aizsargājamā biotopa kvalitāti, un tā ir vidēja.

2.3. Ūdens objekta un tā piekrastes joslas saistība ar aizsargājamām teritorijām un aizsargājamiem dabas objektiem;

Lielā Baltezera atbilstība īpaši aizsargājamam biotopam vērtēta pēc ūdens fizikāli ķīmiskiem rādītājiem un makrofitu cenozes (augstākie ūdensaugi, kas saskatāmi ar neapbruņotu aci. Tie ietver makroaļģes (zaļāļģes, dzeltenzaļās aļģes, sārtaļģes un zilaļģes)),

Konstatēta atbilstība Eiropas Savienības aizsargājamam biotopam *Eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldlapu augāju* (kods 3150), biotopa variantam *Dzidrūdēns ezeri ar daudzveidīgu augāju* (varianta kods 3150_1).

Eiropas Savienības aizsargājamais biotops 3150 atbilst Latvijas īpaši aizsargājamam biotopam 4.20. *Eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldlapu augāju*.

Lielā Baltezera teritorijā noteikts dabas liegums “Lielā Baltezera salas”. Dabas liegumā ietilpst piecas Lielā Baltezera salas (divas salas Ādažu novadā un trīs salas Ropažu novadā). Dabas aizsardzības pārvalde nosaka dabas lieguma aizsardzības plāna prasības un veic tā apsaimniekošanu.

3. Ūdens objekta ekspluatācijas nosacījumi

3.1. Saimnieciskās darbības nosacījumi

Lielajā Baltezerā šobrīd tiek veikta saimnieciskā darbība – darbojas ūdens motociklu nomas punkts pie Baltvillas, kā arī visā Ropažu novadā valdījumā esošajā ezera teritorijā var tikt organizēta licencētā makšķerēšana.

Ezers ir perspektīvs, tūrisma attīstību veicinošs objekts, kas izmantojams gan ziemā, gan vasarā. Šī dabas objekta vērtību papildina tā ģeogrāfiskā atrašanās vieta – gan zaļo teritoriju platības, gan Rīgas tuvums.

Galvenais Lielā Baltezera resurss ir akvatorijas izmantošana laivošanai un makšķerēšanai, bet piekrastes – peldēšanai. Lielajā Baltezerā ir arī sapropeļa iegula, bet sapropeļa kvalitāte ir zema.

Sprīžot pēc agrākajiem un 2016.g. iegūtajiem Lielā Baltezera fitoplanktona datiem, Lielajā Baltezerā fitoplanktonā zilaļģes nav dominējošas, tādēļ peldētāju veselību negatīvi ietekmējoši toksīni varētu nebūt. Kaut gan Ādažu novada pašvaldības teritorijā esošajā daļā pēdējos gados vasaras periodā noris aktīva zilaļģu attīstība un ziedēšana, uz kuru pamatojoties peldētājus aicina atteikties no peldēšanās.

Akvatorijas aizaugums atsevišķās vietās apgrūtina braukšanu ar elektromotoru, bet braukšanai pat ar mazjaudīgiem iekšdedzes dzinējiem aizaugums, kurš sastāv galvenokārt no lēpēm un citiem neizturīgiem peldlapu un iegrimušajiem augiem - nav šķērslis.

Kuģu ceļu (galvenā ūdens transportlīdzekļu maršruta no Juglas kanāla uz Mazā Baltezera kanālu) tīrīšanas no aizauguma nepieciešamība ezera izpētes braucienos nav konstatēta, arī ūdens paraugu ņemšanas braucienos nekādas ūdensaugu radītas problēmas nav pamanītas. Tai pašā laikā, ja konkrēta nepieciešamība plaut lēpes parādītos (viena no iespējamām vietām ir akvatorija starp Ropažu salu un ZZR krastu) – tāda plaušana nevarētu nodarīt ezera ekosistēmai reālu kaitējumu. Svarīgi, lai kopā ar lēpju lapām neizplautu zemāk augošos iegrimušos augus, ja tādi plaujamajās vietās atrastos.

Veicot Lielā Baltezera apsaimniekošanu, vitāli svarīgi samazināt piesārņojošo vielu, t.i., biogēnu un ķīmiskā piesārņojuma pieplūdi uztverošajos virszemes ūdens objektos, lai uzlabotu ezera ekoloģisko kvalitāti.

3.1.1. ūdens objekta izmantošana ekspluatācijas noteikumos paredzētās saimnieciskās darbības veikšanai

Lai ilgtermiņā varētu nodrošināt paredzēto saimniecisko izmantošanu, kā arī 2027. gadā sasniegt Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plānā Lielajam Baltezeram izvirzīto mērķi - sasniegt labu ekoloģisko kvalitāti vai nepasliktināt esošo, nepieciešams regulāri veikt vairākus apsaimniekošanas pasākumus:

Pasākumi ezerā

1. Ezera vai tā daļas valdītājam veikt regulāru ezera ūdens kvalitātes monitoringu, t.sk., nosakot papildus datu apzināšanu par zilaļģu toksīniem.
2. Ezera vai tā daļas valdītājam un pieguļošo zemju īpašniekiem, daļēji pieļaujams izplaut un izvākt no ezera virsūdens veģētāciju, galvenokārt parasto niedri pludmalēs piekrastes

posmā. Nopļautās augu daļas obligāti ir jāsavāc un jāizved vismaz 20 m no krasta, tā lai nepieļautu augu vai to sadalīšanās produktu ieskalošanos atpakaļ ezerā. Darbus neveikt zivju nārsta un citu dzīvnieku aktīvajā vairošanās periodā no 1.marta līdz 15.jūlijam. Virs ūdens augus, īpaši niedres, pļaut zem ūdens līmeņa, lai palēninātu to augšanas potenciālu. Niedras var pļaut vairākas reizes sezonā. Bez papildus biotopu eksperta atzinuma saņemšanas, ir pieļaujams iztīrīt pludmali no niedrēm minimāli nepieciešamajā platumā, bet ne vairāk kā 50 m platu joslu vienam zemes īpašumam, un ne vairāk kā 1/2 no krasta līnijas garuma zemes īpašumiem, kuriem krasta līnijas garums ir mazāks par 45 m. Joslā tiek ieskaitītas arī piestātnes un laipas. Pļaušanas platums perpendikulāri krastam – līdz virs ūdens joslas beigām.

3. Ezera vai tā daļas valdītājam un pieguļošo zemju īpašniekiem vēlams ziemā nopļaut un savākt sausās niedres virs ledus. Ja ziemā izpļaujamo niedru daudzums pārsniedz 50% no piekrastes, izpļaujamo niedru platību precizēšanai nepieciešama konsultācija ar ornitologu. Sauso niedru izpļaušanu veikt ievērojot iepriekšējā punktā noteiktos platuma ierobežojumus. Sauso niedru dedzināšana uz ledus vai tuvāk par 30m no krasta līnijas nav pieļaujama, pretējā gadījumā niedru pelnos esošie fosfora savienojumi nonāks ūdenī. Niedru sauso daļu izvākšana samazinās izšķīdušā skābekļa patēriņu nākamajā ziemā, kā arī dūņu un detrīta uzkrāšanos.
4. Ezera vai tā daļas valdītājam un pieguļošo zemju īpašniekiem izskaloto augu daļu savākšana un noglabāšana veicama tā, lai to sadalīšanās produkti nenokļūtu atpakaļ ūdenī, veicinot ezera biotopa labvēlīgu stāvokli. Izskaloto augu daļu savākšana ir ieteicama visa gada laikā (izņemot no 1.marta līdz 15.jūlijam).
5. Ezera vai tā daļas valdītājam un pieguļošo zemju īpašniekiem pieļaujama dūņu izņemšana (sūknēšana u.c.) sava īpašuma piekrastes zonā pēc iespējas minimālā nepieciešamā platībā, bet ne vairāk kā 10 m garu joslu, mērot paralēli krastam, un ne vairāk kā 5 m platu joslu, mērot perpendikulāri krastam. Dūņas nedrīkst atstāt tuvāk par 30 m no ezera krasta. Izsūknēto dūņu vietā pieļaujama smilts piebēršana nepaaugstinot īpašuma zemes virsas atzīmi salīdzinot ar stāvokli pirms dūņu sūknēšanas. Pirms darbu veikšanas jāveic īpašuma zemes virsas uzmērīšana un darbu saskaņošana ar Ropažu novada būvvaldi. Lai mazinātu ūdens uzduļķošanos, kas īslaicīgi pasliktinās biotopa stāvokli ir jāpiemēro labāko pieļaujamo dūņu izsūknēšanas metodi, kas izslēdz jebkāda papildus piesārņojuma iekļūšanu ūdenī (piem., eļļas u.c.). Pēc darbu veikšanas ir jāveic īpašuma zemes virsas uzmērīšana un jāiesniedz Ropažu novada būvvaldē izskatīšanai. Darbu veikšanai nepieciešams saņemt VVD tehniskos noteikumus. Darbus neveikt zivju nārsta un citu dzīvnieku aktīvajā vairošanās periodā no 1.marta līdz 15.jūlijam.
6. Ezera vai tā daļas valdītājam un pieguļošo zemju īpašniekiem, bez saskaņošanas ar Ropažu novada būvvaldi aizliegts padziļināt vai uzbērt ezera piekrasti, vai veikt ezera piekrastes līmeņa izmaiņas (izņemot dūņu atsūknēšanu saskaņojot ar Valsts vides dienestu), jo abas darbības negatīvi ietekmē biotopa stāvokli.
7. Ezera vai tā daļas valdītājam un pieguļošo zemju īpašniekiem aizliegta jebkāda piesārņojuma iepludināšana Lielajā Baltezerā, t.sk. no peld būvēm. Nenovadīt notekūdeņus ezerā, t.sk., arī pēc attīrīšanas.

8. Ezerā pieļaujama laipu un peld būvju izvietošana, bet to novietojums un parametri saskaņojami ar Ropažu novada būvvaldi. Ieteicams saglabāt posmus ezerā, kur nav laipu (piem., pie mežiem), lai saglabātos piekrastes posmi, kur netraucēti patverties ūdens, kā arī sauszemes dzīvniekiem.
9. Izvietotajām peld būvēm pakalpojumu sniegšanai ir jābūt saistītām ar konkrētu zemes gabalu un publiski pieejamām.
10. Ezeram pieguļošajiem pašvaldības īpašumiem jābūt publiski pieejamiem ar neierobežotu publisku piekļuvi ezeram.
11. Aizliegts veikt ezera piekrastes nostiprinājumu izbūvi, kas nav saistīta ar būvēm, piem., laivu nolaišanas vietām vai nav nepieciešama kādu citu iemeslu dēļ, ko nav tehniski iespējams atrisināt savādāk. Krasta nostiprinājumi neļauj viļņiem izskalot krastā atmirušo augu daļas, tādējādi veicinot ezera eutrofikāciju.
12. Ezera virs ūdens augāja un dūņu tīrīšanu aizliegts veikt laika posmā no 1.marta līdz 15.jūlijam.

Pasākumi sateces baseinā

1. Slāpekļa un fosfora slodzes mazināšanai no lauksaimniecības piesārņojuma avotiem, kā labs risinājums ir “zaļās infrastruktūras”, piemēram, meliorācijas sistēmu sedimentācijas baseini, kas paredzēti ūdens plūsmas ātruma samazināšanai ūdenstecē, rezultātā baseinā izgulsnējas ar ūdens plūsmu transportētie sedimenti (augšnes aizskalošanās daļiņas) un ar tiem saistītās augu barības vielas, galvenokārt fosfora savienojumi pirms to ievadīšanas atklātā ūdenstilpē.
2. Nepieciešams veicināt privātmāju pieslēgšanos centrālajiem kanalizācijas tīkliem un aizliegt sadzīves kanalizācijas novadīšanu ezerā, t.sk., arī pēc attīrīšanas.
3. Ievērot normatīvajos aktos par aizsargjoslām noteiktos ierobežojumus.

3.1.2. piekrastes platību izmantošana ūdens objekta aizsargjoslā

Lielais Baltezers ir publisks ezers, un saskaņā ar Zvejniecības likumu tam noteikta tauvas josla 10 m no ūdens līnijas pie normāla ūdens līmeņa. Savukārt, Lielā Baltezera aizsargjoslu platumi un darbības ierobežojumi tajās ir noteikti Garkalnes novada teritorijas plānojums 2013.-2024.gadam ar 2015.gada grozījumiem (1.0 redakcija).

[https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_432:~:text=Garkalnes%20novada%20teritorijas%20pl%C4%81nojums%202013.%2D2024.gadam%20ar%202015.gada%20groz%C4%ABjumie m%20\(1.0%20redakcija\)](https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_432:~:text=Garkalnes%20novada%20teritorijas%20pl%C4%81nojums%202013.%2D2024.gadam%20ar%202015.gada%20groz%C4%ABjumie m%20(1.0%20redakcija))

Lai samazinātu ūdens transporta līdzekļu radīto negatīvo ietekmi (viļņošanās radīto krasta noskalošanu, trokšņa ietekmi uz salu faunu), dabas liegumam „Lielā Baltezera salas” ap salām noteikta aizsargjosla 20 m platumā. Vietās, kur ap salām esošā niedru josla ir platāka par 20 m, aizsargjosla sakrīt ar salu krastu niedru joslu. Šajā joslā aizliegts braukt ar motorizētajiem ūdens transporta līdzekļiem un aizliegts izvietot laipas un piestātnes.

Lielā Baltezera virszemes ūdensobjektu aizsargjoslā jāievēro visi aprobežojumi, kas noteikti Aizsargjoslu likuma 37.pantā.

Lielā Baltezera aizsargjoslā esošajos nekustamajos īpašumos atļautie saimnieciskās izmantošanas veidi noteikti Garkalnes novada teritorijas plānojums 2013.-2024.gadam ar 2015.gada grozījumiem (1.0 redakcija).

3.1.3. ūdens objekta izmantošana citām saimnieciskām darbībām;

Lielajā Baltezerā atļautas ūdensputnu medības, ievērojot Medību likumu un Ministru kabineta 2014. gada 22. jūlija Nr.421 „Medību noteikumi”.

Ropažu novada pašvaldībā nav izstrādāti normatīvie akti par medību saimniecības organizāciju ezerā. Ja tādi tiks izstrādāti nākotnē, tad medību saimniecības organizācija būs jāveic arī saskaņā ar tiem. Izstrādājot šos noteikumus ir jāiekļauj norma, ka ūdensputnu medībās ir atļauts izmantot tikai bezsvina munīciju.

Saskaņojot ar Dabas aizsardzības pārvaldi vai Ropažu novada medību koordinācijas komisiju atļaut medīt citas nemedījamās sugas (tai skaitā Jūras kraukli jeb kormorānu), ja tās apdraud ekosistēmu un bioloģisko daudzveidību.

3.1.4. prasības zivju aizsardzības un pārvades ierīcēm;

Nav speciālu zivju pārvades ierīču

3.1.5. zivju nārsta nodrošinājums un citas dabas

aizsardzības prasības;

Ierobežojumus makšķerēšanai zivju nārsta laikā nosaka Ministru kabinets.

Nevienai no zivju grupām nav īpašu papildus prasību nārsta laikā, jo visas zivis nārsto ezera seklūdens zonā. Aizliegts nārsta laikā veikt rakšanas darbus seklūdens zonā.

3.1.6. īpaši nosacījumi makšķerēšanai;

Makšķerēšana Lielajā Baltezerā notiek saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 22.decembra noteikumiem Nr.800 “Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi”.

Jāievēro šādi īpaši nosacījumi:

- 1) aizliegta jebkura veida makšķerēšana, spinningošana (velcēšana) no laivas vai citiem peldošiem ūdens transporta līdzekļiem no 1.marta līdz 30.aprīlim;

3.1.7. peldošo līdzekļu izmantošanas kārtība;

Laivu un citu mazizmēra kuģošanas līdzekļu reģistrācija un ekspluatācija jāveic atbilstoši Ministru kabineta 2016.gada 9.februāra noteikumiem Nr. 92 „Noteikumi par kuģošanas līdzekļu satiksmi iekšējos ūdeņos” un 2008.gada 25.marta noteikumiem Nr. 213: „Ceļu satiksmes drošības direkcijā reģistrējamo kuģošanas līdzekļu reģistrācijas kārtība”.

Ievērojot Ministru kabineta 2016.gada 9.februāra noteikumiem Nr. 92 „Noteikumi par kuģošanas līdzekļu satiksmi iekšējos ūdeņos”. Lielajā Baltezerā pieļaujami arī rekreācijas veidi, kas prasa peldlīdzekļu izmantošanu, kā ūdens motosports, ūdens slēpošana, burāšana un citi aktīvās atpūtas veidi.

Lielajā Baltezerā pieļaujama gan nemotorizēto, gan motorizēto (ūdens motocikli, veikbords, ūdens slēpošana u.c.) ūdens transportlīdzekļu izmantošana. Motorizētajiem ūdens transportlīdzekļiem noteikts maksimālais kuģošanas ātrums 60 km/h (32 mezgli).

Aizliegts vadīt ūdens transporta līdzekli ar ātrumu, kas pārsniedz 5 km/h, tuvāk par 30 metriem no peldētājiem.

Aktīvās atpūtas vietas, vai peldvietas tuvumā ūdens transporta līdzeklis drīkst stāvēt tikai ar izslēgtu motoru.

Par ūdens transporta līdzekļa ekspluatāciju, par tā stāvēšanas drošību, kā arī par to, lai ūdens transporta līdzekli neizmanto nepiederošas personas, ir atbildīgs ūdens transporta līdzekļa īpašnieks.

3.1.8. publisko ūdenstilpju iznomāšanas un nomas maksas kārtība;

Pašvaldība ūdenstilpi iznomā peld būvju izvietošanai, lai ierīkotu ar pakalpojumu sniegšanu saistītus objektus, kas ietver dažādu peldošu piestātņu, laipu, labiekārtojumu un tamlīdzīgu objektu ierīkošanu publiskajos ūdeņos. Ar minētajām peld būvēm jāsaprot uz pontona vai peldošas platformas izvietoti objekti, kam ir konkrēta funkcija, gan uz pāļiem stiprinātu būvju izvietošana publiskajos ūdeņos.

Pašvaldība iznomā publisko ūdenstilpi tikai pieguļošās zemes vienības īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam, atbilstoši teritorijas plānojumā, lokāl plānojumā vai detālplānojumā (detalizējot teritorijas plānojumu vai lokāl plānojumu) noteiktajam funkcionālajam zonējumam. Šādā gadījumā pieguļošās zemes vienības īpašnieks vai tiesiskais valdītājs, vēršas pašvaldībā ar iesniegumu.

Ja nepieciešams iznomāt gan ūdenstilpes daļu, gan sauszemi, kas atrodas uz vienas zemes vienības (teritorijas kompleksas izmantošanas iecere), iznomāšanai piemēro šo noteikumu prasības, savukārt, ja nepieciešamas divas vai vairākas zemes vienības ūdenstilpē un tai pieguļošā teritorija, var noslēgt vienu nomas līgumu, piemērojot šo noteikumu regulējumu, ja iznomātājs ir viena persona.

Iznomātājs slēdz nomas līgumu ar personu, kas ir pieguļošās zemes vienības īpašnieks vai tiesiskais valdītājs.

Pirms nomas līguma noslēgšanas, puses vienojas par detalizētu nomas objekta izmantošanas programmu un teritorijas robežu, kas konceptuāli neatšķiras no iesniegtā piedāvājuma.

Nomas līgumā nosaka nomniekam pienākumu nodrošināt piekļuvi publiskajiem ūdeņiem likumā noteiktajos gadījumos un noteiktajā kārtībā.

Nomas līgumā nomniekam iekļauj prasības vides aizsardzības nodrošināšanai.

Ūdenstilpi var iznomāt uz laiku līdz 12 gadiem. Ja ūdenstilpi iznomā teritorijas kompleksai izmantošanai, nomas termiņu var noteikt līdz 30 gadiem.

Šajos apsaimniekošanas noteikumos noteikto maksimālo nomas līguma termiņu nevar pagarināt.

3.1.9. pašvaldības pieņemtie saistošie noteikumi, kas nosaka ūdens objekta izmantošanu;

Pašvaldības normatīvo aktu līmenī Lielā Baltezera izmantošanas kārtību Garkalnes novada teritorijas plānojums 2013.-2024.gadam ar 2015.gada grozījumiem (1.0 redakcija).

3.2. Saimnieciskās darbības veicēja pienākumi un tiesības

3.2.1. Pienākumi:

- 1) Veikt darbības tā, lai neradītu ezera piesārņošanu, t.sk. nenovadītu ezerā notekūdeņus un nepiesārņotu ezeru ar naftas produktiem.
- 2) Jānodrošina kuģošanas/peldošo līdzekļu vai cita iznomāta ūdenssporta inventāra lietotāja instruēšana par vietējo situāciju un prasībām., kā arī nodrošināt lietotāju drošībai nepieciešamos līdzekļus (glābšanas riņķus u.c.).
- 3) Izvietojot laipas vai piestātnes vai peld būves ezera akvatorijā, noslēgt līgumu ar Ropažu novada pašvaldību, par ūdenstilpes daļas nomu.
- 4) Izvietojot pakalpojumu sniegšanai paredzētas būves ezera aizsargjoslas teritorijā, saskaņot to novietojumu ar Ropažus novada būvvaldi.
- 5) Izvietojot ezerā vai tā aizsargjoslā būves, t.sk. laipas, tās ir jāuztur kārtībā – jāveic atkritumu savākšana, konstrukciju labošana, u.c. darbības, lai nodrošinātu būvju labu stāvokli.
- 6) Organizējot saimniecisko darbību – rekreācijas vai pakalpojumu sniegšanu, izvietot informācijas zīmes par paredzēto darbību, ierobežojumiem un novietojumu.
- 7) Veikt būves apkārtnes labiekārtošanu un uzturēšanu kārtībā.
- 8) Veicot dūņu novākšanu peldvietās vai pie rekreācijas objektiem atbilstoši 3.1.1. sadaļā noteiktajiem ierobežojumiem, saņemt Ropažu novada domes skaņojumu un Valsts Vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes tehniskos noteikumus atbilstoši Ministru kabineta 2006.gada 13.jūnija noteikumu Nr.475 “Virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība” nosacījumiem.
- 9) Nodrošināt likumu un citu tiesību aktu ievērošanu 10 m tauvas joslas un ezera aizsargjoslas izmantošanā.
- 10) Nodrošināt ūdens sanitārā stāvokļa uzraudzību un veikt apkārtējo iedzīvotāju apziņošanu par ezera sanitārā stāvokļa pasliktināšanos.
- 11) Organizējot motorizēto peldlīdzekļu nomu un izmantošanu, veikt teritorijas norobežošanu ar bojām, lai netiktu apdraudēti peldētāji un traucēta nemotorizēto ūdens transportlīdzekļu kustība. Nodrošināt kontroli par peldlīdzekļu izmantošanas noteikumu ievērošanu.
- 12) Censties nodrošināt pasākumus, lai ezera ūdens hidroķīmiskā un hidrobioloģiskā stāvokļa kvalitāte atbilstu Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumu Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” prasībām.

Sekot, lai visa darbība ezera akvatorijā un tā aizsargjoslā, t.sk. ekoloģiskās situācijas uzlabošana, tiktu veikta atbilstoši likumā noteiktā kārtībā saskaņotiem tehniskajiem projektiem vai citiem saskaņotiem dokumentiem.

- 13) Veicot saimniecisko darbību pašvaldības piederošajos īpašumos, nodrošināt brīvu publisko piekļuvi īpašumam un ezeram.
- 14) Lielā Baltezera tīrīšanas darbu laikā (izņemot dūņas no gultnes) aizliegta ezera gultnes padziļināšana, iegūstot smiltis vai citu grunts materiālu.
- 15) Ūdenstilpē nav pieļaujama dzīvnieku peldināšana, ķīmisko mazgāšanas līdzekļu lietošana, kā arī izbraukšana ar mehānisko transportlīdzekli uz ūdenstilpes ledus (izņemot gadījumus, kad nepieciešams sniegt palīdzību vai apsaimniekot ūdenstilpi).

3.2.2. Tiesības:

- 1) Ziņot Ropažu novada pašvaldībai par fiziskajām un juridiskajām personām, kuras neievēro ezera akvatorija un piekrastes aizsardzības joslu režīmu, kā arī Lielā Baltezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumus.
- 2) Brīvi izmantot ūdenstilpes daļu atbilstoši nomas līgumā par ūdens objekta daļas nomu noteiktajam.
- 3) Izmantot ezeru un tā piekrasti atbilstoši citu saistīto normatīvo aktu prasībām.

3.3. Saimnieciskās darbības veicēja darbība ārkārtējos dabas apstākļos.

Saskaņā ar Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumu Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests koordinē pasākumu kopumu, kurus īsteno valsts un pašvaldību institūcijas un sabiedrība, lai nodrošinātu cilvēku, vides un īpašuma drošību, kā arī īstenotu atbilstošu rīcību katastrofas un katastrofas draudu gadījumā.

4. Institūcijas, kas kontrolē ekspluatācijas noteikumu ievērošanu.

- 4.1. Par ezera akvatorijas un piekrastes joslu izmantošanas režīma ievērošanu atbildīgas tās juridiskās un fiziskās personas, kuras atrodas vai veic jebkuru darbību šajās teritorijās. Kontroli veic Ropažu novada pašvaldība.
- 4.2. Valsts vides kontroles institūcijām ir tiesības dot rīkojumus juridiskajām un fiziskajām personām par ekspluatācijas pasākumu veikšanu, remontu un citiem darbiem, kas nepieciešami vides aizsardzībai un dabas resursu izmantošanai.
- 4.3. Fizisko personu darbību dotajās teritorijās reglamentē ūdens objekta īpašnieks vai valdītājs, vai nomnieks (ja tas paredzēts nomas līgumā), izdodot īpašas norādes vai informācijas zīmes, kas nav pretrunā ar spēkā esošajiem tiesiskajiem aktiem.
- 4.4. Aprēķinus par videi nodarītiem zaudējumiem un kompensāciju piedziņu no vainīgajām personām (juridiskajām un fiziskajām) veic Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde Vides aizsardzības likumā noteiktajā kārtībā.

Izmantotie informācijas avoti:

- Nodibinājums Vides risinājumu institūts, 2017., Zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi Lielajam Baltezeram;
- Garkalnes novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi;
- Garkalnes novada teritorijas plānojums;
- Sertificēta eksperta atzinums par saldūdens biotopiem, īpaši aizsargājamām augu un mieturaļģu sugām Lielajā Baltezerā Ropažu novada teritorijā.

Zivsaimnieciskās ekspertīzes atzinums par saimnieciskās darbības dēļ zivju resursiem nodarīto zaudējumu.

Lielā Baltezera ekspluatācijas noteikumi neparedz ezera saimnieciskās izmantošanas veidu noteikšanu, kas varētu radīt zaudējumus zivju resursiem.

5. Institūcijas no kurām jāsaņem atzinums

Saskaņojums ar:

1. Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi
2. Valsts zinātnisko institūtu "Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR""
3. Ādažu novada pašvaldību
4. Dabas aizsardzības pārvaldi

Par ūdens objekta ekspluatācijas noteikumu izpildi atbildīgā persona (saimnieciskās darbības veicējs):

Ropažu novada pašvaldība Reģ.Nr. 90000067986

(juridiskās personas firma un reģistrācijas numurs Uzņēmumu reģistrā)

(atbildīgās personas vai fiziskās personas vārds, uzvārds, personas kods)

(paraksts)